

Innspill – Rettslige rammer for samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og frivilligheten

Pårørendealliansen (PA) er en frittstående paraplyorganisasjon som skal arbeide for å ivareta pårørendes interesser og rettigheter, uavhengig av hvem man er pårørende til. 800 000 pårørende og rundt 150 000 barn og unge pårørende utfører i dag en innsats på 136 000 årsverk for landets pasienter, brukere og eldre. Pårørendealliansen skal synliggjøre pårørendes utfordringer i alle livsfaser og skal være en aktiv pådriver i utformingen av en pårørendepolitikk i Norge som sidestiller alle pårørendegrupper. Vi har i dag 42 medlemsorganisasjoner med til sammen 800 000 personer tilknyttet som medlemmer eller ansatte. Se gjerne mer om dette og vårt arbeid på [Pårørendealliansen \(parorendealliansen.no\)](https://parorendealliansen.no).

Hovedpunkter

- PA er positiv til at man tar i bruk frivillige som et supplement til de tjenestene skal gi til brukeren og gir avlastning til pårørende.
- Mange brukere som mottar hjemmetjenester, er sårbare. Pårørende bør inkluderes mye mer i de rutinene som foreslås.
- Frivillige bør ha politiattest på lik linje med helsepersonell og frivillige i andre sektorer.
- Det bør også være rutiner på at det alltid er to personer som kommer hjem til brukeren hvis brukeren bor alene.
- Ved manglende samtykkekompetanse skal pårørende eller oppnevnt verge ha innflytelse på hvem og hva brukeren skal ha av frivillige tjenester.
- Det bør i større grad vurderes om de frivillige ressursene kan brukes til å avlaste og støtte pårørende.

Samarbeid med pårørende

Det er kjent at pårørendes innsats i Norge i dag [tilsvarer antall årsverk i kommunale helsetjenester](#). Deres hjelp, pleie og omsorg for nærstående dreier seg om alt fra praktisk bistand med små og store oppgaver til pårørende som gir heldøgns pleie og omsorg i hjemmet. Den siste gruppen er økende med tanke på helsepolitikken som føres: eldre skal bo lengst mulig hjemme, pasienter skal raskt ut fra spesialisthelsetjenesten til hjemme-oppfølging eller hjemme-sykehus. Nå skal også rehabilitering i større grad overtas på kommunalt nivå.

Mange av disse brukerne som skal få hjelp hjemme er svært sårbare. Derfor må man høyde for dette når en nå lager rutiner og hvordan den hjelpen skal organiseres. Det er viktig at man har gode varslingsrutiner / kontrollrutiner dersom det er mistanke om uheldige hendelser (tyveri, vold overgrep, krenkelse mv). Disse rutinene må være godt kommunisert til pårørende eller verge.

PA mener det er en selvfølge at de frivillige har politiattest på lik linje med helsepersonell og frivillige innen idrett mv. Videre bør det være to personer som kommer hjem til den som skal ha besøk i eget hjem hvis vedkommende bor alene. Det er også viktig at det er samme personer som kommer, at man har god oversikt om hvem og når de frivillige er i huset til brukeren.

I de tilfellene det er kognitiv svikt og eller brukeren ikke har samtykkekompetanse skal pårørende eller oppnevnt verge ha innflytelse og en avgjørende stemme på hvem og hva brukeren skal ha av frivillige tjenester eller om man ønsker å takke nei til tilbudet.

Når det gjelder bruk av frivillige tenker PA at man kanskje i større grad bør vurdere om man bruker de frivillige ressursene til å avlaste og støtte pårørende. Da pårørende har mange ulike oppgaver og roller for den som er syk eller eldre. Alt fra praktisk gjøremål som å rydde, vaske huset, stelle hage, levere til lege/ tannlege, orden mat, koordinere tjenestene. De eldre pårørende kan også trenge hjelp til å håndtere digitale plattformer og velferd teknologi som ev er i bruk. Vi vet også at pårørende ofte trenger noen å snakke med og få støtte for egen del.

Vi ønsker lykke til med arbeidet videre og står tilgjengelig for spørsmål!

Med vennlig hilsen

Anne-Grethe Terjesen, fagsjef

Robin K. Andreassen, prosjektkonsulent